

PRECIEUZE MECHANIEKEN

ERWIN MORTIER BIJ DE BEZIGE BIJ

- Marcel*. Roman, 1999
Mijn tweede huid. Roman, 2000
Sluiterijd. Roman, 2002
Alle dagen samen. Novelle, 2004
Uit één vinger valt men niet.
Gedichten bij foto's van Lieve Blancquaert, 2005
Avonden op het landgoed. Op reis met Gerard Reve, 2007
Godenslaap. Roman, 2008
Voor de Stad en de Wereld. De gedichten tot dusver, 2009
Wat voorbij is begint pas. Lichtzinnige meditatie over het schrijven, 2010
Afscheid van Congo. Met Jef Geeraerts terug naar de evenaar, 2010
Gestameld liedboek. Moedergetijden, 2011
De spiegelingen. Roman, 2014
Verboden gebied. Vrouw in Niemandland, 2015
Passions humaines. De menselijke driften, 2015
Omtrent liefde en dood. Een afscheid, 2017
Boeken van de troost
(*Godenslaap, De brieven van Matthew, De spiegelingen*), 2018
De onbevleete. Roman, 2020

Erwin Mortier

Precieuze mechanieken

Nieuwe gedichten

2020

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2020 Erwin Mortier
Omslagontwerp Brigitte Slangen
Omslagbeeld Orazio Gentileschi (1563-1639), *Saints Cecilia, Valerian, and
Tiburcio* (circa 1620, olieverf op doek, 350 x 218 cm), Bridgeman Art
Foto auteur Stephan Vanfleteren
Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 94 031 0351 8
NUR 306

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

– wie, ik? –

Ma,

Al te lang heeft je ziekte me de poëzie ontfutseld en mij mezelf.
De nesten vol drakeneieren in je kop braken hun zwarte dooiers in de mijne.
Ik heb me al te genereus door de ringen in Hades' maliënkolders laten betoveren.

De caleidoscopen fysica's van de dimensies der druïden hebben uitbundig mijn
geraamte geteld.

Ik spreek in raadselen.

Ik hoop dat je mystieke hersenkwartieren, in tienduizend hemels bijgezet,
ze net als ik kunnen zien, zonder je vingers aan hun kristallografie te snijden.
Er bestaan in de wereld meer verbanden dan de causale – ik begrijp ze niet.

Het heeft iets met bandbreedtes te maken, notenbalken voor supernova's.

Voor de wereld die komen gaat wil ik het nageslacht soms om
verschoning vragen,
voor de vervlechting tussen wat wij vandaag doen of verzuimen,
en hoe nefast zulks zal blijken voor hun heden.

Van hun paradoxen, impasses, hun catastrofes,
hun koortsdromen, zullen wij niet zelden de bron zijn,

de niet te blussen brandhaard.
Hun toekomst is niet alleen ons verleden.

Hopelijk zal men niet al onze triomfen aan onze verdienste toeschrijven.
Veel was een kwestie van toeval.

Stel je voor dat ze daar in die onkenlijke tijden
onder water kunnen ademen, in het donker kijken,
het gehoor van vleermuizen hebben
of zonder oud te worden kunnen sterven
in algebraïsche sanatoria.

Het was geen hoogmoed die ons dreef
toen wij de taal rantsoeneerden, ieder woord
tot één betekenis beperkten en strenge normen installeerden

inzake metaforiek.

‘Ze wensten duidelijkheid, mijn tijdgenoten,’ zou ik willen zeggen.
‘Een heldere mens.

Eén schoenmaat voor allen.’
Het leek hun beter zo.

Toen ik nog geen veertien was, zeiden de mierenneukers in de fucking
jeugdbibliotheek:

‘Daar zijt gij nog veel te jong voor.’ Gelukkig zonden de goden me de
loensende assistente.

Ze heette Kimberly, maar ze was de boodschapster, de sibille van
Erythrae, prinses der orakels,

de Sixtijnse Schone die Trojes val voorzag en de leugens van Homerus.

Ze liet me met Dantes Hel naar huis gaan.

Op droog lover schreef ze:

‘Erwin M. Bij uitzondering toegestaan.’

Erythrae, in Ionië, ma,
het is daar schoon.

Aan de overkant ligt Chios.

Mijn meesters leerden me lezen omdat er altijd wel ergens doden in
wegbermen liggen.

Omdat, onder de kiosk van de fanfare, het geronnen bloed jankt.

Ik lees of schrijf niet om ter bestemming te komen,
maar om onderweg te blijven,
al schrijvende onrecht het leven zuur te maken.

Vroeg of laat krijgt de regen de hoogste berg klein.

Nu weet ik, eindelijk ben ik jong genoeg om te beseffen:
schoonheid zal de wereld redden – eergisteren al, nu reeds,
en ook over zevenmaal
zevenhonderd jaar,

in talen die wij niet kunnen bevroeden.

De lamp flakkert, de keldermuur davert.
Niemand weet of we de ochtend halen.

Een kind en een grijsaard memoriseren de alfabetten.

Als men hun polsen niet kluistert, kunnen ze de doden overdragen,
hun vingertoppen in de natte kalk één regel achterlaten

die hun beulen vergiffenis schenkt,

de wreedste straf.

Geduld is mij, de loerende kat, het dierbaarst.
Geduld tot de toekomst ons verleden voorspelt.

De smeekbede van wie na ons komen:
'O, dode vaders en moeders, vergeet niet

wat ons te wachten staat.'
De wereld heeft onze warme adem niet nodig.

Kunst draait om tact, om aanraking.

Aan ons is het, voor die vingerwijzing weg te kruipen
of op te staan – wie, ik? – en door de onafzienbare aarde

aan onszelf te worden herinnerd.

Mirakels bestaan. Onvoorwaardelijke daden van goedheid en pracht,
ook door mensen die zichzelf niet kennen,
die geen blanco strafblad hebben.

De inslag, bedoel ik.
De meteoriet.
De genadige krater.

Als het besef van onze ontoereikendheid, de nietigheid van ons bestaan,
verloren zou gaan, de uiterste consequentie

van alle politieke systemen,

dan worden wij onnozeler dan parkieten,
die tenminste nog in acacia's kunnen landen –

schreef Flaubert,
of zoiets,

in 1852.

We drijven onze ploeg door de botten van de gevallenen.
Er bestaan geen relaties die niet op uitbuiting berusten.
Iedereen heeft gedood om te kunnen overleven,

ook al deed jij nooit een vlieg kwaad,
en zeker geen spinnen.

Vrijheid, wat ze me in de fucking jeugdbieb vergaten bij
te brengen, draagt geen geharnaste dogma's,

maar kanten onderbroekjes.

Het gedicht belooft ons de trouw van een spaarzaam gesprek,
zingt Adam Zagajewski,

dierbare Pool.

Al die puinen op onze aarde.

Tenochtitlan, Aleppo, Carthago, Nagasaki en de vergeten Incasteden,
Nineve, de piramiden van Koesj en het Ur der Chaldeeën,

waar onverlaten ooit hun vingers
in leem hebben geduwd en het schrift ontdekten.

Babel, waar de legoblokjes van al onze talen uit een hemeldoos vielen
op de speelgoedvloer van onze beschaving.

We schreven eerst om magazijnen op voorraad te houden,
zegt de traditie.
En toen kwam Gilgamesj, en al het andere.

Schrijven als doelbewust misbruik van rekenmethoden,
lang geleden, in natte klei, ergens in Sumer.

Dat bevalt me wel.

Waarom zijn wij pratende primaten geworden,
waarom heeft de hele bedrading van ons zenuwstelsel nood

aan een geest die weet dat hij bestaat?

Ma, lieve mama, daar in uw solarium
op het zilverwitte strand

van Andromeda, moederke lief,
je zoon heeft nog vragen.